

NORSKOG
NORSK SKOGBRUKSFØRENING

For den aktive skogbruker

Landbruksdepartementet
V/ Knut Vorkinn
Pb 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 04, 1293	Doknr.: 14
Mottatt: 01 SEPT 2004 ASR/MA	
Saksbeh.: KVD1	Ark.: 820
Født:	Avskr.: Oslo den 10. august 2004

Angående forslag om endringer i Naturskadeloven og Naturskade-forsikringsloven

Det vises til høringsnotat datert 24. juni 2004 angående endringer i Naturskadeloven og Naturforsikringsloven.

NORSKOGs merknader:

- NORSKOG mener ordningen bør opprettholdes slik den er i dag.
- NORSKOG stiller spørsmålsteget ved at staten fraskriver seg ansvaret i en tid da en må forvente større hyppighet av omfattende naturskader.
- Det pålegges skogbruket en merkostnad på 15 – 20 mill. kr.
- Konsekvensene og alternativene for skogbruket er mangelfullt utredet.
- NORSKOG mener tiltaket vil redusere investeringene i skog ytterligere.
- NORSKOG mener forslagene begrenser muligheten til miljøtilpassede hogster og dermed medfører redusert avvirkning.
- NORSKOG stiller seg uforstående til at skogbruket, som bidrar klart til å redusere klimaeffektene, med dette alene må bære belastningen av de klimaendringene storsamfunnet påfører næringen.
- NORSKOG kan vanskelig se noen begrunnelse for at det offentlige ansvar skal være betinget av et privat forsikringsforhold.

Næringsmessige konsekvenser

Nedgangen i investeringsomfanget i skog har vært bekymringsfullt over en årrekke. Dette skyldes flere forhold, men en av de aller viktigste årsakene er at det offentlige engasjement i finansieringen av skogbehandlingen stadig trappes ned. Dersom signalene om overføring av ansvar til næringen selv ble fulgt opp med økt frihet i næringsutøvelsen, så ville denne utviklingen være positiv. Realiteten er imidlertid at Statens ønsker og krav i forhold til virksomheten snarere har eskalert. Dette bygger i det vesentlige på at skogarealene er viktige rekreasjonsområder og grunnlag for vår største andel av det biologiske mangfold. I prinsippet er altså NORSKOG tilhenger av at næringen skal stå på egne ben økonomisk, men forutsetningen er at næringen får økt frihet til å gjøre nødvendige tilpasninger. Det vi opplever er det motsatte, nemlig at storsamfunnet stadig forlanger mer, samtidig som de fleste former for økonomisk støtte forsvinner.

Skogressursene har alltid hatt stor betydning både for landets økonomi og for sysselsettingen i distriktene. Men selv om skogbruket og skogindustrien fortsatt er en av bærebjelkene for både fastlandsproduksjonen og handelsbalansen, har den økonomiske betydningen av skogbruket i liten grad fått politisk oppmerksomhet. Riktig nok er vesentlige forutsetninger for en effektiv

Postadresse:
Postboks 123 Lilleaker
0216 Oslo

Besøksadresse:
Lilleakerveien 31

Telefon: 22 51 89 00
Telefax: 22 51 89 10
E mail: firmapost@norskog.no

Bankgiro: 2650.05.05221
Postgiro: 0814 2330629
NO 956911117 MVA

Avdelingskontor Elverum
Telefon: 62 43 53 65
Telefax: 62 43 53 01

produksjon og ønsket utvikling nedfelt i stortingsmeldingen om skogbruket som ble fremlagt i 1998, men innholdet har i liten grad medført endringer i politisk praksis. Næringen har lagt ned store ressurser i å tilpasse produksjonen til strenge miljøkrav kombinert med en effektivitetsøkning som gjør oss konkurransedyktige i et åpent globalt råvaremarked. Prisene har lenge vært synkende, og økonomien i skognæringen blir stadig mer marginalisert. Vi ser at stadig flere skogeiere slutter å høste av ressursene, og blant de gjenværende tømmerleverandørene er den økonomiske evnen til å investere i skogen sterkt redusert.

Mindre hogst i Norge kompenseres nødvendigvis med import av tømmer. Situasjonen skaper ikke store overskrifter, men det er en kjennsgjerning at avvirkningsnivået er på et historisk bunnivå, med de konsekvensene dette har for den samlede verdiskapingen for skogsektoren. Det er også naturlig å anta at skogindustriens strategier for fremtidig produksjon i landet påvirkes av utviklingen. For skogbrukets del gir de svake rammebetingelsene umiddelbar effekt på investeringsevnen. Konsekvensene av manglende investeringer vil ikke komme til syne på mange tiår, og gjør det dessverre politisk opportunt å neglisjere ansvaret for skogproduksjonen samtidig som man fremhever sitt engasjement for "billig" miljøarbeid på de samme skogarealene. Billig, fordi det er næringen selv som må bære regningen.

Vi er vitne til at stadig yngre skog utsettes for klimaskader. Hvis næringen alene skal bære risikoen for dette vil den naturlige tilpasningen være å hogge skog tidligere enn man gjør i dag. Dette er ikke ønskelig atferd verken i forhold til miljø eller økonomisk optimalisering.

NORSKOG vil derfor hevde at skogeierens økonomiske interesser samlet sett utgjør en liten del av de verdiene skogen representerer for samfunnet. Dette må ikke leses som et ønske om tilskuddsordninger, men en anmodning om et minimum av deltakelse hva angår fordeling av de typer risiko som ingen har herredømme over.

Manglende konsekvensanalyser

Generelt vitner høringsdokumentet om hastverksarbeid der både argumentene og konsekvensutredningene er mangelfulle eller totalt fraværende. Skal man kunne ha en formening om virkningen av de foreslåtte endringene må alternativene til en offentlig erstatningsordning presenteres. Det legges opp til at det nærmest er en selvfølge at Skogbrand forsikringsselskap vil ha en forsikringsordning klar fra årsskiftet 2004-2005. En slik omlegging og utvidelse av forsikringsordningen lar seg ikke gjennomføre innefor de framdriftsplanene departementet forespeiler. I tillegg skal man ut med tilstrekkelig informasjon til skogeierne om endringene i loven og de nye forsikringstilbudene. Man kan derfor risikere at skogeierne en tid står uten noen som helst sikkerhet i forhold til større stormskader.

NORSKOG mener generelt at man ikke kan fatte vedtak i denne saken før man har tilstrekkelig belyst alternativer og konsekvenser. Vi ber derfor om man bruker mere tid på å få dette på plass i samarbeid med næringen selv.

Klimaendringer

Forskningsresultater de siste årene er entydig klare på at vi i framtida vil få en økt hyppighet av såkalt ekstreme vær-situasjoner. Bl.a. viser resultatet fra Reg.Clim-prosjektet, i regi av en rekke offentlige forskningsinstitusjoner, at forekomst av sterke vinder vil bli vanligere fremover. Det er derfor svært dårlige signaler staten sender ut ved å fraskrive seg ansvaret for stormskader på skog under slike forutsetninger. For vår del fremstår det også underlig at

Staten med dette ønsker å sende regningen for høy ikke-fornybar ressursutnyttelse til en næring som fremmer det motsatte, og som ved høy aktivitet bidrar sterkt til å dempe skadene. Tatt i betraktning at Staten er eier av store foretak innen det "ikke-fornybare" segmentet, stiller dette begrepet "forurensar betaler" i et underlig lys.

Det foreslås et alternativ med et "katastrofetak" der det offentlige skal tre inn å dekke kostnader over et gitt nivå (eks. 150 – 200 mill kr). Hva dette er ment å innebære i praksis kjenner vi ikke til, men det er å anta at innslagspunktet er høyt for den enkelte eiendom. Situasjonen for dagens forsikringer er at to års tilvekst er grensen for utbetaling. For større eiendommer skal det mye til før dette kravet tilfredsstilles, mens små eiendommer på sin side kan oppleve at hele skogen legges flat. NORSKOG vil derfor påpeke at det profesjonelle skogbruket allerede må ta strenge risikovurderinger i forhold til kostnadene ved dagens forsikringsordninger. Situasjonen forverres betydelig dersom naturskadefondet skal baseres på privat ordning. NORSKOG antar at det vil være et fåtall som velger en slik forsikring, fremfor å bære risikoen og redusere innsatsen.

Kostnader overføres skogbruket

Departementet legger ikke skjul på at årsaken til forslaget er å spare penger over statsbudsjettet. Dette medfører nødvendigvis at kostnadene overføres til næringen selv. Med grunnlag i det framlagte forslaget og dagens premier på forsikringer vil dette innebære en merkostnad på 15 – 20 mill kr pr år for skogbruket. Det vekker undring at departementet forsvarer dette med at det er anledning til å bruke skogavgift til å dekke forsikringspremier. Det må minnes om at skogavgiftsmidlene er skogeierens egne penger, og slik sett ikke noe tilskudd til forsikringer.

Redusert investering

NORSKOG mener omleggingen som nå er til høring klart vil bidra til å forsterke situasjonen med reduserte investeringer. Tatt i betraktning at plantekostnadene alene ofte er minst like høye som gjennomsnittsprisen på skogkledd areal i det åpne markedet, er det vanskelig å forestille seg at skogeiere i en økonomisk presset periode kan gjennomføre investeringer i den skala man skulle ønske. Dersom skogeier alene må bære risikoen for naturskade gjennom det lange tidsrommet fra planting til slutthogst, er det naturlig at den økonomiske innsatsen i skogen trappes ytterligere ned.

Redusert mulighet for miljøtilpasning

Generelt er det et ønske at skogbruket av miljøhensyn i større grad velger å bruke lukkede hogster. Disse avvirkningsformene er mindre effektive og langt mer kostnadskrevende enn åpne hogster, og er miljøtiltak som i stor grad avhenger av skogeiers vilje til å redusere sitt økonomiske overskudd fra driften av hensyn til storsamfunnets ønsker. Lukkede hogster gjør erfaringsvis den gjenstående skogen mer utsatt i forhold til vindskader, og er et forhold som ytterligere reduserer potensialet for et aktivt skogbruk på disse arealene. NORSKOG mener derfor at de foreslåtte endringene i forhold til naturskadefondet vil redusere næringens evne og vilje til å gjøre frivillige miljøtilpasninger.

I tillegg til bortfall av ordningen har tiltaket store skoghygieniske konsekvenser, siden Naturskadeordningen har vært en garanti for opprydding i skog som i utgangspunktet ikke er økonomisk drivbar. Dersom man ikke har en mulighet for å sikre opprydding i vindfall i perioder med stor fare for angrep av bl.a. barkbiller vil det være en stor trussel for hele skogbruket.

Katastrofetak betinget av privat forsikring

Dersom naturskadeforsikringsloven endres, ser NORSKOG ingen rasjonell begrunnelse for at et katastrofetak utelukkende skal gjelde skogeiere som har en privat forsikring. Hvorvidt prisen på forsikring står i forhold til skogeiers risiko for skader må vurderes fra den enkeltes ståsted. Hvis skogeier finner det riktig å være selvassurandør, bør dette være Staten uvedkommende i forhold til bruken av det foreslåtte katastrofetaket. Departementet argumenterer med at en ordning der Naturskadefondet skal tre inn også for skogeiere som ikke har privat forsikring er vanskelig siden man må ut med informasjon til de berørte i en erstatningssituasjon. NORSKOG kan ikke se at dette skulle være vanskeligere å organisere enn at man skal sikre at alle disse skal skaffes tilstrekkelig informasjon om de nye ordningene og sikre at de skaffer seg private forsikringer. Dette er bare et spørsmål om organisering.

Outsourcing av naturskadeordningen

Hovedmålet for regjeringen er å spare penger i form av reduserte erstatningsutbetalinger og lavere kostander ved å administrere ordningen. Etter vårt syn er det enkleste grepet å sette bort forvaltningen av naturskadeordningen til en institusjon som både har kompetanse, nettverk og kapasitet til å håndtere slike saker. Slik sett kan Skogbrand forsikringsselskap være en aktuell aktør. En slik organisering vil kunne spare staten for betydelige beløp til administrasjon årlig.

Med vennlig hilsen

NORSKOG

(Gaute Nøkleholm
(Næringspolitisk sjef)